

Verbijzonderde Interne Controleplan 2023

Inhoud

1.	Inleiding	3
1.1	Achtergrond.....	3
1.2	Doelstelling.....	3
1.3	Relevante wet- en regelgeving.....	3
2	Uitgangspunten	4
2.1	Algemeen	4
2.2	Three Lines of Defence-model VIC.....	4
2.3	Positionering externe accountant.....	5
2.4	Positionering Bestuur & Directie	6
3	Scope VIC	6
2.1	Algemeen	6
2.2	Criteria toetsing rechtmatigheid	7
2.2	Risicobeheersing voor BSGR	7
2.3	VIC processen.....	8
2.4	Controle- en rapporteringstoleranties.....	8
4.	Aanpak	10
4.1	Bepaling van opzet werkprogramma.....	10
5.	Rapportering.....	12
5.1	Rapportage momenten	12
5.2	Opzet rapportage	12
6.	Planning.....	12
Bijlage 1	Risico's per proces	14
Bijlage 2	Koppeling realisatie met processen	16

1. Inleiding

1.1 Achtergrond

Tot heden is de situatie nog dat de accountant in de controleverklaring een oordeel geeft over de rechtmatigheid van het financieel handelen van de belastingsamenwerking. Door gewijzigde wetgeving is vanaf verslagjaar 2023 niet de accountant maar het Dagelijks Bestuur degene die verantwoording aflegt over de (financiële) rechtmatigheid van het gevoerde beleid, in de vorm van een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. De accountant controleert vervolgens de rechtmatigheidsverantwoording op getrouwheid. Om te kunnen komen tot een rechtmatigheidsverantwoording is het bestuur verplicht om zorg te dragen voor de toetsing van de rechtmatigheid van het financiële beheer. Deze toetsing vindt plaats middels een verbijzonderde interne controle op de processen binnen BSGR.

BSGR heeft vooruitlopend op wijzigende wetgeving reeds in 2021 in hoofdlijnen een verbijzonderde intern controleplan (hierna VIC plan) opgesteld. Onderstaand VIC plan is een verdere implementatie hiervan en geeft de aanpak weer voor de verbijzonderde interne controle over verslagjaar 2023.

1.2 Doelstelling

Het VIC plan geeft een beeld van de financiële beheersing van BSGR. Het is een leidraad voor de organisatie om te waarborgen dat financiële beheershandelingen getrouw en rechtmatig door de daartoe bevoegde personen worden uitgevoerd. Het is hierbij van belang dat uitgevoerde interne controles zichtbaar (in de vorm van bewijs) worden vastgelegd, en dat de resultaten worden gecommuniceerd in een periodieke rapportage aan het managementteam, bestuur alsmede de externe controlerend accountant. De doelstelling is dat de externe controlerend accountant bij haar controlewerkzaamheden gebruik kan maken van de werkzaamheden/conclusies voorkomend uit het VIC plan.

In het pilotjaar 2021/2022 waren de werkzaamheden met betrekking tot de (verbijzonderde) interne controle voornamelijk van gegevensgerichte aard, waardoor de interne procesgang beperkt is onderzocht. Om een verbeterslag te maken bij de controle op de processen is voor 2023 gekozen voor een risicogerichte aanpak waarbij de procesgang (middels transactiestroomcontroles) wordt meegenomen in de VIC aanpak. Deze aanpak zal ervoor zorgen dat het lerend vermogen van de organisatie en de kwaliteit van de interne beheeromgeving duurzaam wordt verhoogt. Deze aanpak is voorgegeven in het opzetten van risico-controlematrices per proces waarbij de doelstelling is om op gestructureerde wijze het volgende vast te stellen:

- Interne beheersmaatregelen (in relatie tot gesignaleerde risico's binnen de werkprocessen) werken, ook aangeduid als monitoring of controls. (interne beheersing);
- Betrouwbaarheid van de financiële informatievoorziening (accuraat);
- Naleving van geldende wet- en regelgeving (getrouwheid en rechtmatigheid).

1.3 Relevante wet- en regelgeving

Het wettelijk kader, als onderdeel van de VIC aanpak, is vertaald in het normenkader. Het normenkader wordt jaarlijks geactualiseerd aan de hand van de nieuwe wet- en regelgevingen. De volgende wet-regelgeving is van toepassing:

Externe kader

- Gemeentewet;
- Besluit Accountantscontrole Decentrale overheden (BADO);
- Besluit begroting en verantwoording (BBV);
- Kadernota rechtmatigheid (commissie BBV);
- Overige externe wetgeving zoals EU-aanbestedingsvoorschriften

Interne kaders:

- Normenkader; jaarlijks vast te stellen
- Interne regelgeving

2 Uitgangspunten

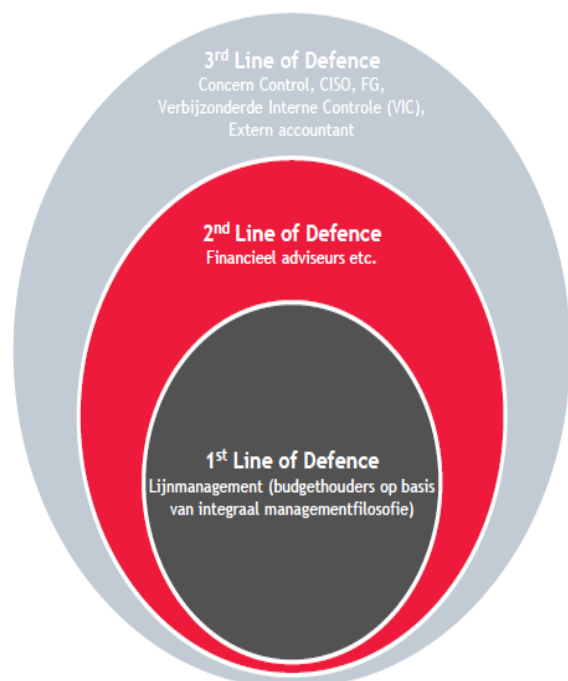
2.1 Algemeen

Voor verslagjaar 2021/2022 is de verbijzonderde interne controle gegevensgericht uitgevoerd, primair ter ondersteuning van de oordeelsvorming (en het dossier) van de externe accountant. Het verslagjaar 2022 stond hierbij in het teken van het realiseren van een doorontwikkeling in de VIC aanpak richting een risicogerichte aanpak waarbij de procesgang leidend is. Dit heeft gezorgd voor een meer gestructureerde aanpak, waarbij in 2023 periodiek controlewerkzaamheden zullen worden uitgevoerd en de uitkomsten en verbetervoorstellen zullen worden gerapporteerd binnen de organisatie aan de proceseigenaren. De ambitie is om in 2023 de werkzaamheden te verschuiven van controle achteraf (gegevensgericht vanuit de uitkomsten) naar controle tussentijds (procesgericht op beheersingsmaatregelen), waarmee de focus komt te liggen op het eigenhandig toetsen van de interne beheersing in de processen. Hiermee krijgt de VIC een meer systeemgerichte insteek.

2.2 Three Lines of Defence-model VIC

Om de taken en verantwoordelijkheden binnen de organisatie voldoende ingericht te hebben hanteert BSGR het "Three Lines of Defence-Model". Dit model maakt gebruik van 3 verdedigingslijnes om de risico's binnen de processen in beeld te brengen en beheersbaar te houden. Het model geeft tevens ondersteuning aan een sterkere governance en risicomangement. Bij BSGR wordt dit model gebruikt om voldoende zekerheid te verkrijgen over getrouwheid en de financiële rechtmatigheid binnen de processen. De 3 verdedigingslijnes zijn als volgt ingericht bij BSGR:

- 1e lijn: Verantwoordelijk voor primair proces (Lijnmanagement)
- 2e lijn: Monitoren van framework (team financiën)
- 3e lijn: VIC controle (concern control)

Eerste lijn

Uitgangspunt van het model is dat het lijnmanagement verantwoordelijk is voor haar eigen (operationele) processen. Om te borgen dat de uitvoering van processen adequaat verloopt (rechtmatig en getrouw) worden interne beheersmaatregelen uitgevoerd door de functionarissen, die betrokken zijn bij de uitvoering van de dagelijkse activiteiten in de organisatie en het lijnmanagement. Deze beheersmaatregelen vormen de eerstelijnscontroles.

Tweede lijn

De tweede lijn ondersteunt het lijnmanagement (de 1^e lijn). Tevens adviseert, coördineert en bewaakt deze functie of het lijnmanagement zijn verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk neemt. In het geval van de BSGR is dit een medewerker van team financiën. De planning- & controlcyclus en het

risicomanagement (risico- controlematrices) zijn daarbij belangrijke instrumenten.

Derde lijn

Tenslotte is het wenselijk dat er binnen de organisatie een functie bestaat die controleert of de 1e lijn haar taken goed uitvoert en beoordeelt of het samenspel tussen de 1^e en 2^e lijn soepel functioneert. De derde lijn is niet verantwoordelijk voor het nemen van de beslissingen (eerste lijn) en evenmin voor het ontwerpen en implementeren van de systemen voor de beheersing van bedrijfsprocessen (tweede lijn). De 3^e lijn zou daarover objectief en onafhankelijk een oordeel moeten vellen en adviezen tot verbetering geven. Bij de BSGR is de concern controller de 3^e lijn. De onafhankelijkheid en de objectiviteit van de derde lijn is geborgd door enerzijds de (interne) routing van de IC-rapportages (via directie) en anderzijds door de mogelijkheid tot escalatie naar het bestuur.

2.3 Positionering externe accountant

Naast dat de interne controle bijdraagt aan het vroegtijdig kunnen signaleren van risico's binnen de organisatie en eventuele onrechtmatigheden (die zullen meewegen in het oordeel van de accountant) biedt de VIC ook de voorbereiding voor de accountantscontrole van BSGR. Het aantal deelwaarnemingen en de selectiemethode worden bepaald door de concern controller en afgestemd met de externe accountant. De deelwaarnemingen worden verspreid over het jaar uitgevoerd. In een aantal onderdelen kan de accountant gebruik maken van de werkzaamheden van de VIC.

De VIC maakt de controle door de accountant echter niet overbodig. Volgens de Nadere voorschriften Controle- en Overige Standaarden (ook wel NV COS genoemd) toetst de accountant jaarlijks de kwaliteit van de opzet, de invoering (het bestaan), en de werking van de belangrijkste interne controlemaatregelen voor alle significante financiële bedrijfsprocessen. De doelstelling is dat de accountant zoveel mogelijk gebruik maakt van de intern uitgevoerde en vastgelegde verbijzonderde interne controles.

De commissie Bedrijfsvoering, Auditing Decentrale Overheden (BADO) heeft op 14 februari 2019 de notitie "De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheid" uitgebracht met als doel een handreiking te bieden aan decentrale overheden ten aanzien van de inrichting van de verbijzonderde interne controle en de mogelijkheden voor de accountant om hiervan gebruik te kunnen maken.

Samenvattend worden in de notitie vier varianten beschreven:

1. De VIC als instrument om de aanlevering van stukken aan de accountant te verbeteren;
2. De VIC als onderdeel van het interne beheersingskader om toezicht te houden op de uitvoering van interne beheersingsmaatregelen;
3. De VIC als interne beheersingsmaatregel, waarop de accountant kan steunen bij zijn organisatiegerichte werkzaamheden, zoals bij de ISAE;
4. De VIC als interne auditfunctie (IAF, zoals bedoeld in Standaard 610).

1. Aanlevering stukken

Allereerst kan de VIC behulpzaam zijn bij het verzamelen van gegevens en onderliggende stukken die nodig zijn voor de controle door de accountant. Een goede aanlevering van stukken levert een bijdrage aan de efficiency van de accountantscontrole.

2. Interne beheersingskader

In deze situatie gebruikt de accountant de VIC als een van de belangrijke informatiebronnen om kennis te verkrijgen van de organisatie en zo richting te geven aan zijn controle. Op deze wijze worden risico's geïdentificeerd en ingeschat, als basis voor het opzetten en uitvoeren van verdere controlewerkzaamheden. De accountant zal in deze situatie kennisnemen van de geaccordeerde jaarplannen van de VIC en de werkzaamheden en de bevindingen van de VIC.

3. De VIC als interne beheersingsmaatregel

De derde variant is de situatie waarin de accountant kan en wil steunen, op de interne beheersingsmaatregelen van de organisatie. De VIC omvat interne beheersingsmaatregelen, die de accountant kan toetsen in het kader van zijn organisatie-en procesgerichte werkzaamheden.

4. De VIC als interne auditfunctie

In deze situatie concludeert de accountant op basis van zijn werkzaamheden, dat de VIC voldoet aan de eisen die Standaard 610 bevat voor de interne auditfunctie. Dit veronderstelt het volgende:

- dat de organisatorische positie en relevante beleidslijnen alsmede procedures van de interne auditfunctie, op adequate wijze de objectiviteit van de interne auditors ondersteunen;
- het competentieniveau van de interne auditfunctie gewaarborgd is;
- dat binnen de interne auditfunctie een systematische en gedisciplineerde benadering gehanteerd wordt, inclusief de kwaliteitsbeheersing.

De ambitie is om de VIC dusdanig te hebben ingericht dat gedurende de komende jaren variant 3 van toepassing is. Variant 3 is vergelijkbaar met de ISAE controles zoals die ten behoeve van de belastingrapportage worden uitgevoerd en creëert daarmee een interne beheersing die is ingebed in de processen zelf. Om deze voor BSGR wenselijke variant 3 te implementeren is het van belang ervaring op te doen met de risico gerichte aanpak. Variant 4 is gezien de schaalgrootte van de BSGR niet haalbaar en vraagt feitelijk om een eigen afdeling.

2.4 Positionering Bestuur & Directie

Bestuur

Het bestuur is verplicht zorg te dragen voor de interne toetsing van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening, en voor het daaraan ten grondslag liggende (financiële) beheer. De directie legt verantwoording af aan het bestuur over de uitvoering en adequate vastlegging hiervan. Het bestuur dient zodanige maatregelen te treffen dat de rechtmatigheid van de algehele uitvoering gewaarborgd is. Een van die maatregelen is het laten opstellen van een VIC plan. Vanaf 2023 zal het bestuur invulling geven aan de verplichting van een rechtmatigheidsverantwoording bij de jaarrekening. Dit onderdeel maakt onderdeel uit van het oordeel van de accountant.

Directie

De directie is verantwoordelijk voor de sturing van de uitvoering van de VIC werkzaamheden. Een samenvatting van alle bevindingen over het voorgaande boekjaar wordt 1 maal per jaar door de concern controller aan de directie aangeboden die vervolgens rapporteert aan het bestuur. De ambtelijke eindverantwoordelijkheid voor VIC ligt bij de directie van BSGR.

3 Scope VIC

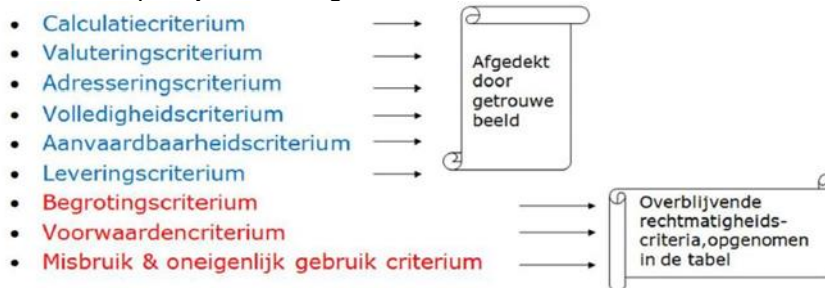
2.1 Algemeen

Binnen de BSGR worden twee financiële hoofdstromen onderscheiden. Dit betreft enerzijds de eigen bedrijfsvoering waarover verantwoording wordt afgelegd in de reguliere P&C documenten. Anderzijds betreft dit de belastingopbrengsten waarover verantwoording wordt afgelegd in de belastingrapportage. Dit controleplan betreft de verantwoording over de eigen bedrijfsvoering.

De belastingprocessen omtrent het heffen en innen van de belastingen ten behoeve van deelnemers worden separaat getoetst door de accountant. Hiervan wordt verslag gedaan in de vorm van de ISAE type II rapportage.

2.2 Criteria toetsing rechtmatigheid

Het VIC plan gaat over de VIC op de rechtmatigheid ten behoeve van de rechtmatigheidsverantwoording en de getrouwheid in voorbereiding op de externe controle van de accountant op de jaarrekening. Voor de interne controles worden onderstaande criteria betrokken.

De accountant zal toetsen of de jaarrekening (inclusief de rechtmatigheidsverantwoording) getrouw is. Zes criteria worden afgedekt door het getrouwe beeld en worden niet afzonderlijk vermeld en getoetst in de rechtmatigheidsverantwoording. Deze eerste zes criteria maken wel onderdeel uit van de reguliere jaarrekeningcontrole van de accountant. De drie criteria die onder de rechtmatigheidsverantwoording vallen zijn begrotingscriterium, voorwaardencriterium en misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) criterium.

Begrotingscriterium

Financiële beheershandelingen die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door het bestuur zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen moeten passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag en het begrotingsjaar van belang zijn.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De voorwaarden zijn afkomstig uit de regelgeving en hebben betrekking op aspecten zoals doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur. Het niet in acht nemen van deze voorwaarden kan leiden tot een onrechtmatigheid.

Misbruik-en-oneigenlijk-gebruikcriterium

Onder misbruik wordt verstaan: het opzettelijk niet, niet tijdig, onjuist of onvolledig verstrekken van gegevens met als doel om ten onrechte overheidssubsidies of -uitkeringen te verkrijgen, of met als doel om geen – of een te laag bedrag aan – heffingen aan de overheid te betalen. Onder oneigenlijk gebruik wordt verstaan: het door het aangaan van rechtshandelingen, al dan niet gecombineerd met feitelijke handelingen, verkrijgen van overheidsbijdragen of het niet – dan wel tot een te laag bedrag – betalen van heffingen aan de overheid, in overeenstemming met de bewoordingen van de regelgeving maar in strijd met het doel en de strekking daarvan (de 'geest van de wet'). Voor BSGR heeft dit criterium onder andere betrekking op de vergoedingen van proceskosten.

2.2 Risicobeheersing voor BSGR

Jaarlijks worden de risico's binnen BSGR geëvalueerd door de concern controller. Hierbij worden per proces de risico's geïdentificeerd waarbij de kans en mogelijke impact is uitgewerkt in een risicocontrole matrix. Belangrijke risicocategorieën hierin zijn de geïdentificeerde frauderisico's en de significante risico's per proces (zie bijlage 1 "risico's per proces"). Op basis van de identificatie van de risico's zijn de beheersmaatregelen gedefinieerd die de risico's zouden moeten mitigeren (de zogenaamde bruto benadering).

Uit de evaluatie kunnen ook onderwerpen extra aandacht krijgen buiten de borging van de reguliere processen. Dit zullen voornamelijk onderwerpen zijn waarvoor in beginsel een meer dan normaal risico geldt voor het borgen van de getrouwheid en rechtmatigheid van daarmee samenhangende baten, lasten en balansmutaties. Processen die een meer dan normaal risico hebben of die qua omvang materieel zijn, worden niet gerouleerd maar jaarlijks getoetst. Daarnaast kunnen ook onderwerpen die bestuurlijk relevant zijn extra aandacht krijgen.

Jaarlijks zal in het kader van risicobeheersing tevens een frauderisicoanalyse worden uitgevoerd. Hierbij wordt per significant proces beoordeeld of de geïdentificeerde frauderisico's voldoende worden gemitigeerd door de aanwezige beheersmaatregelen. De fraude risico's vormen een onderdeel van de risico-controlematrices.

2.3 VIC processen

Op basis van de van de primaire begroting/ realisatie van de voorgaand jaar en de significante risico's bepalen we de materiële transactiestromen binnen BSGR. Hierbij is rekening gehouden met de baten, lasten en balansmutaties. Aan hand van deze beoordeling zijn de volgende significante processen geïdentificeerd inclusief een initiële beoordeling van het risico. De initiële beoordeling van het risico per proces is tot stand gekomen door de kans en impact van de significante risico's per proces te evalueren. In het lopende boekjaar zal op basis van het inzichtelijk maken van de financiële stromen per proces nagegaan worden of bijstelling van de scope benodigd is:

Proces	Verantwoordelijk	Initiële risicobeoordeling
Personeel	Directeur	Medium
Inkopen	Directeur	Laag
(Europese) aanbestedingen	Directeur	Medium
Betalingsverkeer	Directeur	Laag
Afsluitprocedures & totstandkoming begroting	Directeur	Laag
Treasury	Directeur	Laag
IT omgeving	IT coördinator	Laag

In de bijlage 2 is een aansluiting gemaakt tussen de baten, lasten en balansmutaties en de significante processen.

2.4 Controle- en rapporteringstoleranties

Controletolerantie

De controletolerantie is het maximale bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers kan worden beïnvloed. De Nota van toelichting bij het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) bepaalt dat de minimumeisen voor de goedkeuringstolerantie ten aanzien van fouten in de jaarrekening 1% van de totale lasten na toevoegingen reserves bedraagt en ten aanzien van onzekerheden in de controle 3% van de totale lasten na toevoegingen reserves. Het gaat om de grenswaarde waar beneden de in aanmerking te nemen fouten (< 1 %) of onzekerheden (< 3 %) moet blijven om een goedkeurende controleverklaring te kunnen krijgen. Onderstaand geeft schematisch de toleranties weer:

Minimumeisen t.b.v. strekking controleverklaring				
Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
Fouten in de jaarrekening (% lasten)	≤ 1%	> 1% - < 3%	-	≥ 3%
Onzekerheden in de controle (% lasten)	≤ 3%	> 3% < 10%	≥ 10%	-

Benoeming fouten		Van materieel belang	Van wezenlijk belang
------------------	--	----------------------	----------------------

Processen c.q. deelprocessen die een totaal aan transacties genereren die op jaarbasis op of boven deze controletolerantie uitkomen zijn dus kwantitatief materieel voor de uitvoering van de VIC controlewerkzaamheden en worden ook als zodanig behandeld in de uit te voeren werkzaamheden.

Verantwoordingsgrens

De verantwoordingsgrens voor bevindingen vanuit de VIC werkzaamheden volgt de toleranties zoals opgenomen in het controleprotocol/ normenkader en is bepaald op 1% van de totale lasten van BSGR, inclusief de toevoegingen aan de reserves voor geconstateerde fouten. Voor onzekerheden wordt het percentage gehanteerd van 3% van de totale lasten van BSGR, inclusief de toevoegingen aan de reserves. Als het totaal van de afwijkingen van fouten/ onzekerheden boven deze grens uitkomt dan moet het bestuur een overzicht van de afwijkingen opnemen in de rechtmatigheidsverantwoording. Fouten en onzekerheden mogen niet bij elkaar opgeteld te worden.

Rapporteringtoleranties

Het bestuur heeft een rapporteringstolerantie waarboven zij individuele fouten of onzekerheden gerapporteerd wil krijgen voortkomend uit de VIC werkzaamheden (aansluitend het controleprotocol/ normenkader). Voor de rapporteringstolerantie stelt het bestuur als maatstaf dat elke fout of onzekerheid $\geq 10\%$ van de goedkeuringstolerantie rapporteert. Alle bevindingen die boven deze tolerantie uitkomen zullen worden vermeld in de periodieke rapportage aan het bestuur.

4. Aanpak

Zoals eerder beschreven vindt er vanuit de VIC werkzaamheden en ook door de externe accountant een gegevensgerichte aanpak plaats over de afgelopen boekjaren. Om de stap te maken naar de organisatiegerichte/systeemgerichte controle zijn belangrijke randvoorwaarden van toepassing als de betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving, procesoptimalisatie en duidelijke vastlegging van de werkzaamheden in werkprogramma's.

4.1 Bepaling van opzet werkprogramma

Om de VIC op een gestructureerde en uniforme wijze uit te voeren wordt in 2023 voor iedere transactiestroom aanvullend op de risico-controlematrices een werkprogramma opgesteld. Dit werkprogramma bestaat uit de volgende onderdelen:

Bepaling van steekproefomvang

We streven naar een zo klein mogelijk aantal deelwaarnemingen met een zo groot mogelijke verkregen zekerheid. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen gegevensgerichte en systeemgerichte controles. Een gegevensgerichte controle heeft tot doel vast te stellen in welke mate fouten ontstaan in mutatiestromen en bestanden van BSGR (controle op juistheid van geselecteerde items). Een systeemgerichte controle is erop gericht om het systeem van administratieve organisatie en interne controle te testen door een deelwaarneming (test van procedures op bestaan en werking).

Bij de gegevensgerichte en systeemcontroles hanteren we als basis de aantallen volgens onderstaande tabel

Frequentie	Aantal deelwaarnemingen VIC
Dagelijks	25
Wekelijks	5
Maandelijks	2
Per kwartaal	2
Per Jaar	1
Application control	Test van een applicatie (test of one) voor elke applicatie control voor elk type transactie, indien ondersteund door effectieve IT general controls. (anders een test van 25)

IT General controls	Volgt de bovenstaande richtlijnen voor handmatige en geautomatiseerde aspecten van de IT general controls
---------------------	---

De concern controller bepaalt de steekproefaantallen en de waarnemingen en communiceert deze tevens met de accountant. De concern controller bepaalt de selectiecriteria van de steekproef en op basis van welke informatie deze steekproef wordt uitgevoerd. Bij het uitvoeren van de steekproeven door BSGR zelf, zal worden gewaarborgd dat deze objectief tot stand komen. Hiervoor worden de volgende maatregelen getroffen:

1. De steekproef wordt bepaald door de concern controller ad random;
2. De steekproef wordt niet bepaald door de medewerker die belast is met de uitvoering van de VIC op de transactiestroom.
3. De vastlegging van de steekproef vindt op een dusdanige wijze plaats dat achteraf door een onafhankelijke derde vast te stellen en te reproduceren is op welke wijze de waarnemingen uit de steekproef zijn bepaald en dat hierbij geen sprake is geweest van willekeur.

Werkzaamheden

De uitvoering van de 2^e lijn controles vindt plaats door het team financiën. Alle uitgevoerde werkzaamheden worden na afronding beoordeeld door de concern controller om de kwaliteit van de werkzaamheden te waarborgen. Deze review richt zich op de volgende vragen:

1. Zijn de werkzaamheden volledig uitgevoerd? Dit houdt in:
 - a. Zijn alle geselecteerde waarnemingen betrokken in de controle;
 - b. Zijn alle controlepunten gecontroleerd en is bij elke waarneming een conclusie getrokken.
2. Zijn de uitkomsten van de controlewerkzaamheden reproduceerbaar en sluiten deze aan op de gebruikte (bron)documentatie? Hierbij wordt gecontroleerd op:
 - a. Is in voldoende mate duidelijk welke documenten zijn gebruikt voor de controle;
 - b. Komt de reviewer tot dezelfde conclusie per deelwaarneming op basis van de werkzaamheden;
 - c. Zijn alle gehanteerde stukken, welke ten grondslag liggen aan de controlewerkzaamheden, ook opgenomen in het controledossier of ligt in afdoende mate vast waar deze documentatie is gearchiveerd binnen het proces?
3. Is de totaalconclusie over de transactiestroom vanuit de bevindingen in overeenstemming met de vastgelegde werkzaamheden?

Bevindingen

Uit de VIC werkzaamheden kunnen fouten of onzekerheden worden geconstateerd die invloed hebben op de jaarrekening of jaarverantwoordingen. Wanneer dit wordt geconstateerd, worden werkstappen uitgevoerd om de fout of onzekerheid te kwalificeren en kwantificeren. Hierbij wordt vastgesteld of de oorzaak van de fout of onzekerheid incidenteel of structureel van aard is, op basis van de volgende definities:

- Van een incidentele oorzaak is sprake wanneer het een bijzondere transactie betreft die slechts beperkt voorkomt in de populatie;
- Een structurele oorzaak kan meermaals voorkomen in de populatie, doordat bijvoorbeeld een beheersmaatregel ontbreekt in het proces of dat er sprake is van een foutieve interpretatie door een medewerker bij beoordeling van stukken. De organisatie streeft ernaar om hier lering uit te trekken voor mogelijke aanpassingen in de procesgang.

Om te bepalen of de oorzaak incidenteel of structureel is, wordt een oorzaakanalyse uitgevoerd op de ontdekte fout of onzekerheid. Wanneer sprake is van een incidentele oorzaak zal de omvang van de fout worden bepaald en wordt er vastgesteld of er reparatie mogelijkheden zijn om de fout of onzekerheid weg te nemen voor de jaarrekening of jaarverantwoording. Wanneer deze mogelijkheid niet aanwezig is, zal het worden gerapporteerd. Bij een structurele oorzaak zal op basis van

onderstaande beslisboom worden bepaald welke aanvullende werkzaamheden er moeten worden uitgevoerd:

1. Bepalen of de constatering te isoleren is naar een beperkte deelpopulatie: Hierbij wordt vastgesteld of het betrekking heeft op de totale populatie of dat de constatering enkel voorkomt in een beperkte deelmassa van de transactiestroom;
2. Extrapoleren van de constatering: Hierbij wordt het percentage van de constatering in relatie tot de steekproefomvang afgezet tegen de totale transactiestroom of de deelpopulatie waartoe deze toebehoort. Hiermee kan worden vastgesteld wat de maximale fout of onzekerheid op basis van de constatering is.
3. Wanneer er één maximale fout of onzekerheid binnen de gestelde toleranties blijft, worden er ook geen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd. Is er sprake van meerdere, dan worden er echter wel aanvullende werkzaamheden uitgevoerd.

5. Rapportering

5.1 Rapportage momenten

Over de uitvoering van de VIC werkzaamheden wordt gerapporteerd. Deze rapportage is niet alleen gericht aan de accountant maar is primair gericht aan de afdelingshoofden/teamcoördinatoren, de directie en het bestuur. Jaarlijks worden de uitkomsten van de VIC werkzaamheden gerapporteerd waarbij de bevindingen en aanbevelingen worden weergegeven, inclusief prioriteitstelling. De rapportage is meer gericht op de procesverbetering (tactisch niveau) dan op de daadwerkelijke uitkomsten van de steekproeven (operationeel niveau). Na het uitvoeren van de VIC werkzaamheden op een proces vindt terugkoppeling plaats aan de proceseigenaren. De proceseigenaren krijgen de mogelijkheid een reactie te geven op de bevindingen en aanbevelingen. Deze rapportage is de basis voor de overkoepelende rapportage naar directie en bestuur.

5.2 Opzet rapportage

Over de uitkomsten van de VIC wordt achteraf periodiek schriftelijk aan het Dagelijks Bestuur gerapporteerd.

Deze rapportage bestaat o.a. uit de volgende onderdelen:

- Uitkomsten risicoanalyse proces waarbij met kleur wordt aangegeven of de beheersmaatregelen per risico effectief, deels effectief of niet effectief zijn.
- Overzicht van bevindingen en aanbevelingen inclusief eventuele geconstateerde fouten en uit te voeren herstelacties n.a.v. de uitgevoerde VIC werkzaamheden, waarbij de proceseigenaar zijn reactie kan geven op de bevindingen en aanbevelingen. In dit overzicht is de prioriteitstelling ook aangegeven met prioriteit hoog (dit jaar opvolgen), prioriteit midden (opvolgen op middellange termijn) en prioriteit laag (opvolgen op langere termijn).
- Totaaloordeel proces. Met dit totaaloordeel wordt aangegeven in welke mate het proces in control is.

Daarnaast wordt eenmaal per jaar in de vergadering van het Dagelijks Bestuur de samenvatting van de VIC werkzaamheden besproken, waarbij met name de risicoclassificatie per proces, bevindingen en de hierop beschreven controle-aanpak wordt voorgelegd.

6. Planning

Periode	Onderwerp	Werkzaamheden	Verantwoordelijk
Februari	Controleprotocol en normenkader	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met MT directie - Vaststellen in bestuur 	Concern controller

Februari	Interne controleplan	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met MT/directie/accountant - Vaststellen in bestuur 	Concern controller
April-Mei	Opzet en bestaan processen	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen - Bespreken met proceseigenaren 	Team financiën
Augustus-September	VIC werkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen deelwaarnemingen en steekproeven - Uitvoeren interim controle VIC periode 1-7 	Team financiën
September	VIC tussentijdse rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen tussentijdse rapportage - Bespreken met MT/directie 	Team financiën / concern controller
Oktober	Interim controle accountant	<ul style="list-style-type: none"> - Uitvoering werkzaamheden procescontroles accountant - Verkrijgen interim management letter 	Accountant
November-Januari	VIC werkzaamheden	<ul style="list-style-type: none"> - Bepalen deelwaarnemingen en steekproeven - Uitvoeren interim controle VIC periode 8-12 	Team financiën
Januari opvolgend jaar	VIC rapportage	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen tussentijdse rapportage - Bespreken met MT/directie - Vaststellen in het bestuur 	Team financiën / concern controller
Februari opvolgend jaar	Controle jaarrekening accountant	<ul style="list-style-type: none"> - Controle getrouwheid/rechtmatigheid jaarcijfers 	Accountant

Bijlage 1 Risico's per proces

Onderstaand betreft een bruto benadering van alle mogelijke risico's per proces (fraude-, significante-, inherente- en bedrijfsrisico's).

Significante-, inherente- en bedrijfsrisico's

Personeel	<ol style="list-style-type: none"> 1 De transacties en salarismutaties zijn niet volledig verwerkt 2 Personele mutaties onjuist verwerkt in salarisadministratie/ personeelsadministratie 3 Geen aansluiting tussen FA en SA (op kostenplaats en kostensoort) 4 Geen functiescheiding in mutatiestamgegevens in SA 5 Overschrijding van budgetten per programma 6 Onjuiste hantering van premie percentages 7 Niet voldoen aan wet en regelgeving WNT/ WVP
Inkopen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Geregistreerde inkooptransactie heeft niet plaatsgevonden 2 Geregistreerde inkopen hebben geen betrekking op boekjaar 3 Foutieve invoer van inkooptransactie (BTW, bedrag) 4 Inkooptransactie op verkeerde kostenplaats/ kostensoort verantwoord 5 Ongeautoriseerde inkopen worden verantwoord 6 Overschrijding van budgetten per programma
(Europese) aanbesteding	<ol style="list-style-type: none"> 1 Onvolledige registratie van de verplichtingen inzake aanbestedingen 2 Kostenoverschrijding van een aanbestede dienst 3 Niet voldoen aan de aanbestedingsrichtlijnen 4 Kosten van aanbestede diensten niet juist verantwoord in FA
Betalingsverkeer	<ol style="list-style-type: none"> 1 Inkoopfacturen en betaalbatch komen niet overeen Salarismutaties en betaalbatch komen niet overeen (niet voldoen aan mandaatregeling) 2 3 Betaling vindt plaats aan het onjuiste rekeningnummer
FSCP	<ol style="list-style-type: none"> 1 Begrotingswijzigingen onjuist verwerkt 2 Begrotingswijzigingen onvolledig verwerkt 3 Financiële verantwoording niet conform BBV (waarderingsgrondslagen) 4 Niet voldoen aan de interne richtlijnen 5 Ongeautoriseerde memoriaalboekingen zijn verwerkt in de FA 6 Formele rapportages niet tijdig ingediend bij bestuur
Treasury	<ol style="list-style-type: none"> 1 Niet voldoen aan de regelgeving zoals opgenomen in het treasury statuut 2 Onvoldoende inzicht in de liquiditeit
IT omgeving	<ol style="list-style-type: none"> 1 Teveel of onjuiste rechten toegekend in de applicaties 2 Verlies van data

Fraude risico's per proces

Personeel	<ol style="list-style-type: none"> 1 In de personeels- en salarisadministratie zijn personen opgenomen die niet in dienst zijn. 2 Personeelsleden krijgen een hogere beloning en/of hogere (variabele) tegemoetkomingen dan waar zij op grond van hun functie en/of prestatie recht op hebben. 3 Niet gemaakte kosten worden gedeclareerd en/of privé-uitgaven worden gedeclareerd.
Inkopen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Belangenverstremgeling (Onvoldoende functiescheiding in het inkoopproces bestelling, budgethouder, prestatielevering) 2 Het verrichten van privé inkopen 3 Accorderen van facturen zonder de geleverde prestaties 4 Bewust afwijken van lokale/ interne regelgeving 5 Foutieve/ Ongeautoriseerde aanpassingen van crediteuren stamgegevens
(Europese) aanbestedingen	<ol style="list-style-type: none"> 1 Samenspanning bij inkoopcontract/ (europese) aanbesteding 2 Bewust afwijken van EU aanbestedingsregels, bijv. door het versnipperen van opdrachten. 3 Eigen bevoordeling bij aanbestedingsprocedure
Betalingsverkeer	<ol style="list-style-type: none"> 1 Handmatige betalingen zonder autorisatie of mandaatregeling en/of ontbreken van onderbouwende stukken 2 Betaalbatches kunnen na autorisatie van bevoegden aangepast worden
Afsluitproces	<ol style="list-style-type: none"> 1 Beïnvloeden van begrotingsposten ter voorkoming van onrechtmatigheden 2 Beïnvloeding van het management betreffende de financiële verantwoording 3 Handmatige boekingen zijn verwerkt ter sturing van de financiële verantwoording
Treasury	<ol style="list-style-type: none"> 1 Oneigenlijke financiële transacties. 2 Bewust afwijken van de regelgeving zoals opgenomen in het treasury statuut

Bijlage 2 Koppeling realisatie met processen

Overzicht processen tov realisatie voorgaand jaar:

Kollommenbalans				Processen							
Account	Omschrijving	Balans	debet	credit	Personeel	Inkopen	(Europese) aanbestedingen	Betalingsverkeer	Afsluitproces	Treasury	IT omgeving
011011	Investerings inbouw pakket huisvesting		147.440		X	X					X
011013	Afschrijvingen inbouw pakket huisvesting			135.198	X				X		X
011021	Investerings inrichting & meubilair		383.695		X	X					X
011023	Afschrijvingen inrichting & meubilair			383.695	X				X		X
011111	Investering belastingapplicatie		1.258.251		X	X					X
011113	Afschrijvingen belastingapplicatie			976.693	X				X		X
011121	Investerings mid-office en digitale balie		160.679		X	X					X
011123	Afschrijvingen mid-office en digitale balie			160.679	X				X		X
011131	pc/telefoon		269.890		X	X					X
011132	Afschrijvingen pc/telefoon			269.890	X				X		X
016001	Algemene reserve			480.155							X
016101	Bestemmingsreserve(s)			374.870						X	X
100001	Kas		31					X		X	X
110005	ING bedrijf (7060572)			0					X	X	X
110301	RC SKB (rek.133641 <-> RC SKB)		2.651.528		X					X	X
116301	Nog te ontvangen bedragen			3.381.178							X
116401	Vooruitbetaalde bedragen		49.859								X
116510	borg druppels (medewerkers en derden)			30				X			X
116601	te vorderen KTA RijksBelastingDienst		249.423								X
116602	Verrekening KTA Gemeenten/Waterschap			249.423							X
118101	Crediteuren			678.966				X			X
118201	Betalingen onderweg			0				X			X
118301	Nog te betalen bedragen			493.925				X			X
118401	Vooruit ontvangen bedragen			50.607				X			X
118405	Vooruitfactureerd		0								X
120001	Deelnemers deelnemers		2.731.141								X
200005	RC BSGR belasting (inzake ontv.inv.kosten)			0							X
210003	Voordruk BTW		181.115								X
211201	Kruisposten			200							X
212001	LJP TR Loonheffing		10.405		X						X
213001	LJP TR Netto Loon			3.841	X						X
213002	LJP TR Voorschotten Netto Loon			75	X						X
213003	Tussentijdse IB (Individueel Keuze Budget)			337	X						X
213101	LJP TR Pensioenpremie OP/NP en VPL		1.340								X
213102	LJP TR Pensioenpremie AP en Partner Plus		12								X
213301	LJP TR IPAP afdrachten			9.852	X						X
213401	LJP TR derde jaar WW			14.295	X						X
	P&L										
410001	LJP Loonkosten		4.168.493		X						X
410002	LJP Sociale Lasten		639.822		X						X
410003	LJP Pensioen Lasten		760.548		X						X
410005	LJP Opleidingen		3.325		X						X
410006	LJP Reiskosten WW		41.427		X						X
410007	LJP Reiskosten Zakelijk		17.349		X						X
410008	LJP Overige Kosten			77.039	X						X
410012	Reiskosten Overig		2.327		X						X
410013	Individueel Keuzebudget		676.145		X						X
410051	Opleidingen personeel		58.899		X						X
410101	Detachingskosten		73.050		X						X
420001	Omzetbelasting op belaste prestaties		1.175		X						X
430000	Inhuur Personeel		1.675.663		X			X			X
430101	Inhuur deurwaarders buitengebieden		11.720		X			X			X
433400	flankerend beleid		36.445								X
434001	OZB belasting		18.229								X
434002	Waterschapshoeffingen		942								X
434101	Bedrijfsgezondheids zorg		11.094		X						X
434102	Arbo- en veiligheidsmaatregelen		1.765		X						X
434121	Representatie- en vergaderkosten		25		X						X
434181	Kosten ondernemingsraad		420		X						X
434191	Kantiekosten		7.960		X						X
434199	Overige Personeelskosten			23.911	X						X
434201	Huur		612.583		X						X
434202	Servicekosten Nutskosten		97.686		X						X
434203	LJP huur parkeerplaats			3.980	X						X
434221	Schoonmaak		42.722		X	X					X
434331	Overige Huisvestingskosten		1.900		X	X					X
434401	Automatiseringskosten Centric		745.729		X	X					X
434404	Automatiseringskosten infrastructuur Centric		477.305		X	X					X
434405	Automatiseringskosten Baker Ware		105.503		X	X					X
434406	Automatiseringskosten telefonie		48.684		X	X					X
434407	Automatiseringskosten Exact/ Elvy		7.086		X	X					X
434408	Automatiseringskosten printers		3.284		X	X					X
434409	Automatiseringskosten Overig		157.443		X	X					X
434410	Automatiseringskosten VYZR		54.308		X	X					X
434451	Telefonie		7.958		X	X					X
434461	Kosten Scannen		9.326		X	X					X
434471	Kosten Gegevensverstrekking GBA		135.547		X	X					X
434473	Kosten Gegevensverstrekking KvK		3.039		X	X					X
434475	Kosten Gegevensverstrekking Kadaster		146.255		X	X					X
434477	Kosten Gegevensverstrekking Dunea - Oasen		12.208		X	X					X
434501	Externe Advieskosten		79.833		X	X					X
434502	Accountants- en controlekosten		109.374		X	X					X
434503	Kosten In- Externe Communicatie		8.909		X	X					X
434506	Kosten salarisadministratie		29.138		X	X					X
434507	Kosten archivering		12.324		X	X					X
434551	Proces-, gerechts- en griffiekosten		1.020.770				X				X
434802	Drukkerij, Porti- en Verzendkosten		470.355		X	X					X
434803	kosten IB/ CCP/ SNG		25.157		X	X					X
434805	Verzekeringen		7.306		X	X					X
434806	Kosten Bedrijfswagens		4.143		X	X					X
434808	kantoorbenodigdheden		2.546		X	X					X
434809	Bankkosten		165.220		X	X					X
434811	Contributies en Abonnementen BDV		6.566		X	X					X
434812	Contributies en Abonnementen WOZ		-		X	X					X
434813	Bijdrage gdi berichtenbox (wordt doorbelast)		178.798		X	X					X
434814	Bijdrage gdi DigiD (wordt doorbelast)		18.971		X	X					X
434815	Invorderingskosten		233		X	X					X
434991	Overige Kosten		394		X	X					X
434992	Betalingsverschillen		-		X	X					X
450510	LV WOZ		-								X
450511	overgang waarderen naar gebruiksoppervlak		196.443								X
450512	Project aansluiting gemeente Leiderdorp		-								X
450513	Overgang naar netto gebruiksoppervlak (GO) gemeente Velsen		224.908		X	X					X
450514	project aansluiting gemeente Velsen		25.500		X	X					X
460001	Mutaties Reserves en Voorzieningen		265.384							X	X
470010	afschrijving inbouw pakket huisvesting		13.795					X			X
470020	afschrijving inrichting & meubilair		12.52					X			X
470030	afschrijving belastingapplicatie		117.892					X			X
470040	afschrijving mid-office en digitale balie		0					X			X
470050	Afschrijvingskosten pc telefonie		5.350					X			X
475003	verrekening personeelskosten			42.610							X
475004	Verrekening personeelskosten projecten			42.610							X
834001	Overige opbrengsten			8.773				X		X	X
842011	Bijdragen Deelnemers (Standaardpakket)			13.358.453				X		X	X
842031	Bijdragen Deelnemers Opspartkosten			333.493				X		X	X
842041	Bijdragen Deelnemers Overig			20.848				X		X	X
842050	Doorbelasting gdi (434813, 434814)			197.769				X		X	X
860001	Mutaties Reserves en Voorzieningen			319.354				X		X	X